

و راهنمایی مرحوم آیت‌الله آقا میرزا ابراهیم مجتهد محلانی تأسیس گردیده و خود مرحوم حیات تا سال ۱۲۹۹ شمسی مدیریت این مدرسه را عهده‌دار بود و سپس به ریاست فرهنگ فارسی منصوب گردید و پس از آن مدیریت مدرسه به عهده فرزند قاضی محمدجواد آزادی محول شد.

تأسیس مدرسه شریعت زمانی بود که فرهنگ استعماری شرق و غرب به ایران راه یافته بود و هر یک از کشورهای استعماری در ایران دست به تأسیس مدارس به سبکی فرنگی زده بودند و از دولتهای دست نشانده وقت هم اجازه داشتند که در شهرهای ایران هر کجا که بخواهند مدارس دخترانه و پسرانه به سبک اروپادار نمایند. این نوع مدارس در شهرهای ایران در حال توسعه بود و از طرف شاه هم به این مدارس از هر لحاظ مساعدت میشد.

البته هدف از تأسیس این مدارس در مرحله اول تبلیغ دین مسیحیت و ترویج معارف اروپائی و در مرحله دوم مسخ فرهنگ اسلامی و آلوده کردن افکار کودکان مسلمان بود. لذا این مدارس در اخلاق و آداب کودکان مسلمان اثر سوئی داشت. (۱)

به همین جهت علمای اسلام با این مدارس به مخالفت برخاستند و به مسلمانان هشدار دادند که از فرستادن اطفال خود به این مدارس خودداری کنند.

ولی سر و صدای نظم و ترتیب این مدارس و زرق و برق آنها در ایران بیچیده و نظرها را خیره ساخته بود و احساس نیاز در مغز بسیاری از اولیای اطفال بوجود چنین مدرسی تولید گشته و می به منافع ظاهر آن برده بودند و این احساسات نیز روز به روز به اقتضای زمان در تزیید بود.

از طرف دیگر هم وضع مکتب خانه‌ها و مدارس قدیمی رضا پیشکش نبود و از لحاظ بهداشت و مراعات اصول تربیتی به سبک صحیح اداره نمی‌شد و تشبیه

بدنی و اعمال خشونت در آنها بسیار رواج داشت و توسعه آنها متناسب با احتیاج عمومی نبود لذا مخالفت علماء با مدارس جدید چندان انعکاس خوبی نداشت به خصوص اینکه استعمارگران غرب و غربزدهگان خودفروخته، علماء دامتهم کردند بر اینکه مانع علم و صنعت و ترقی هستند و معتقدند که درس خواندن مایه بدی است بدین ترتیب یکسره دین راه آن هم دینی به پاکیزگی و کمال دین اسلام، را مخالف علم و صنعت دانستند و بدینوسیله خاستند پایگاه دینی و عقیدتی مردم را که مانع از نفوذ استعمار است، از ریشه خراب کنند.

ولی برخی از علمای روشنفکر که به تحول و دگرگونی عظیم زمان خود توجه داشتند و می‌دیدند که اگر پایه‌های زمان کام بر ندارد حتماً در معرض خطر خواهند افتاد و وجودی عاقل و باطل خواهند شد و موقعیت خود را بکلی از دست خواهند داد و بهانه‌ای هم بدست دشمنان اسلام خواهد افتاد، به این فکر افتادند خود مدارس به سبک جدید دایر نمایند و اداره آن را خود به عهده بگیرند و بدینوسیله از نفوذ فرهنگ استعماری غرب جلوگیری نمایند. سوک... معنای تعداد این افراد کم بودند و برخی از کوته‌فکران و کج‌اندیشان که هر چیز نورا بدعت می‌شمردند با آنان به مخالفت برخاستند و مشکلات زیادی برای آنها فراهم آوردند.

در تاریخ، ماجرای تأسیس انگیز مرحوم حاج میرزا حسن رشیدی فرزند مرحوم آخوند ملامهدی که نخستین مدرسه ابتدائی را در تبریز دایر نمود، معروف است که پیش‌نماز محل، کمک آن را حرام شمرد و مردم را وادار به بستن آن کرد و اجازه نداد کسی خانه‌ای برای مدرسه اجاره دهد (۱) همچنین قسه مدرسه‌سازان، که توسط مرحوم حاج میرزا یحیی دولت‌آبادی در تهران جهت

(۱) تفصیل این ماجرا را می‌توان در کتاب «تاریخ موسسات تمدنی جدید در